

Brugervejledning

Simuleringsværktøj Dupont

December 2017

SEGES
ERHVERVSØKONOMI

Indhold

INDHOLD	2
1 FORMÅL MED VÆRKTØJET	3
2 LÆSEVEJLEDNING.....	3
3 GENEREL BESKRIVELSE.....	4
3.1 VÆRKTØJSBESKRIVELSE.....	4
<i>Fane 1 "Overblik"</i>	4
<i>Fane 2 "Produktionsgrundlag"</i>	5
<i>Fane 3 "Resultatopgørelse"</i>	6
<i>Fane 4 "Balance"</i>	8
<i>Fane 5 "Ændringer"</i>	10
4 MÅLSÆTNING OG BRUG AF SIMULERINGSVÆRKTØJET	11
4.1 MÅLSÆTNING	11
4.2 DEN GENERELLE STYRING.....	12
5 NØGLETAL I DUPONT PYRAMIDEN.....	13
5.1 AFKASTNINGSGRAD	13
5.2 AKTIVERNES OMSÆTNINGSHASTIGHED	13
5.3 OVERSKUDSGRAD	13
5.4 DÆKNINGSGRAD	13
5.5 KAPACITETSGRAD	13

1 Formål med værktøjet

Simuleringsværktøjet omkring Dupont har til formål at virke som et ledelsesværktøj til at forbedre den økonomiske styring for kvæg- og svinebedrifter. I simuleringsværktøjet kan landmanden med udgangspunkt i de realiserede regnskabstal se, hvor store ændringer der kræves i de enkelte omkostnings- og omsætningsarter, såfremt landmanden vil forbedre udvalgte nøgletal som afkastningsgrad, kapacitetsgrad, soliditetsgrad og andre tilsvarende nøgletal.

Helt konkret betyder det, at værktøjet viser, hvorledes der er mulighed for at påvirke de forskellige nøgletal på bedriften ved at simulere ændringer i den løbende drift. Det betyder også, at værktøjet kan bruges til at vise sammenhængen mellem bedriftens overordnede målsætninger på afkastningsgraden mv. og ned til de helt konkrete produktionstekniske nøgletal, som der måles på i staldene.

2 Læsevejledning

I det efterfølgende afsnit 3 beskrives værktøjet og dets elementer. Hernæst beskrives det i afsnit 4, hvordan værktøjet konkret kan bruges i den strategiske målsætning og målopfyldelse samt i den daglige styring og budgettering. I afsnit 5 beskrives de nøgletal der indgår i Dupont pyramiden.

3 Generel beskrivelse

3.1 Værktøjsbeskrivelse

Værktøjet er bygget op omkring 5 faner:

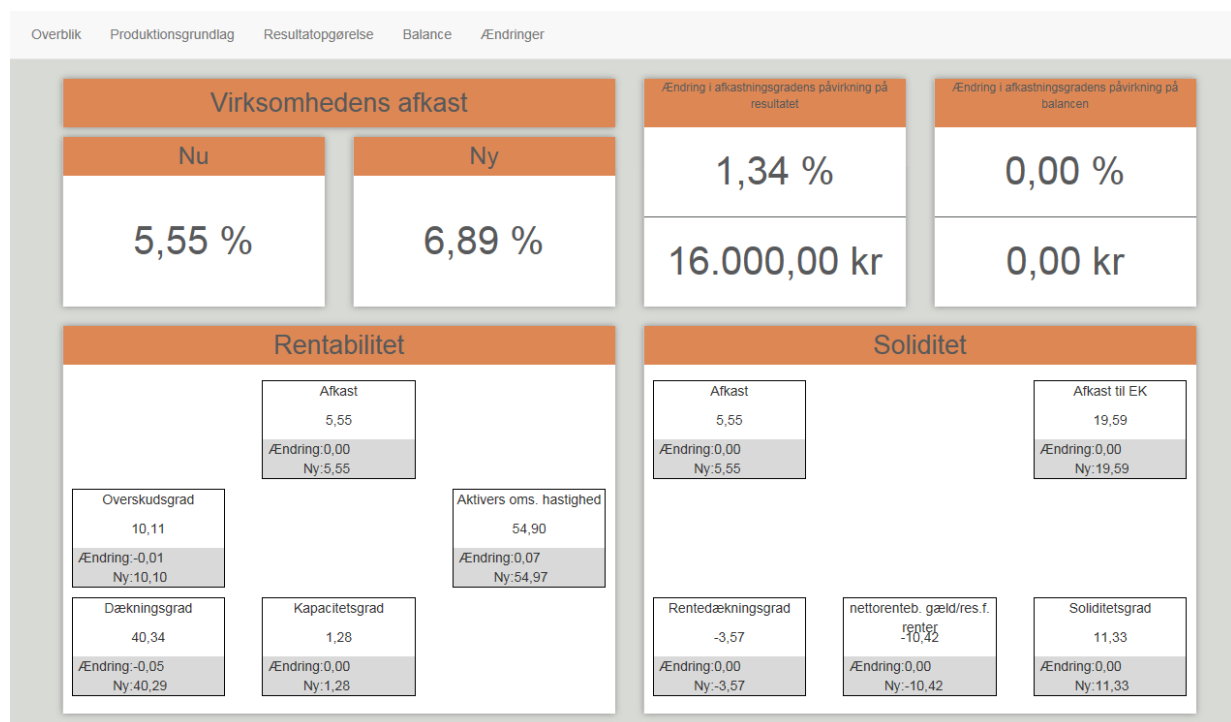
- Overblik
- Produktionsgrundlag
- Resultatopgørelse
- Balance
- Ændringer

Værktøjet giver mulighed for at simulere ændringer i driften. Ændringerne vil fremgå af "Overblik" siden, hvor påvirkningen på bedriftens nøgletal ud fra ændringer på omkostninger, aktiver og/eller udbytter vil fremgå.

Når der foretages ændringer, kan en ændringsliste vælges. Her kan der foretages op til fire ændringslister fra A-D. Ændringslisterne vil fremgå under fanen for "Ændringer" og kan printes til en PDF version.

FANE 1 "OVERBLIK"

Fanen opsummerer de væsentligste nøgletal og simulerede ændringer på bedriften. Nøgletallene bygges op efter Dupont pyramiden, der viser sammenhængen i nøgletallene. Dupont pyramiden forklares i afsnit 4.

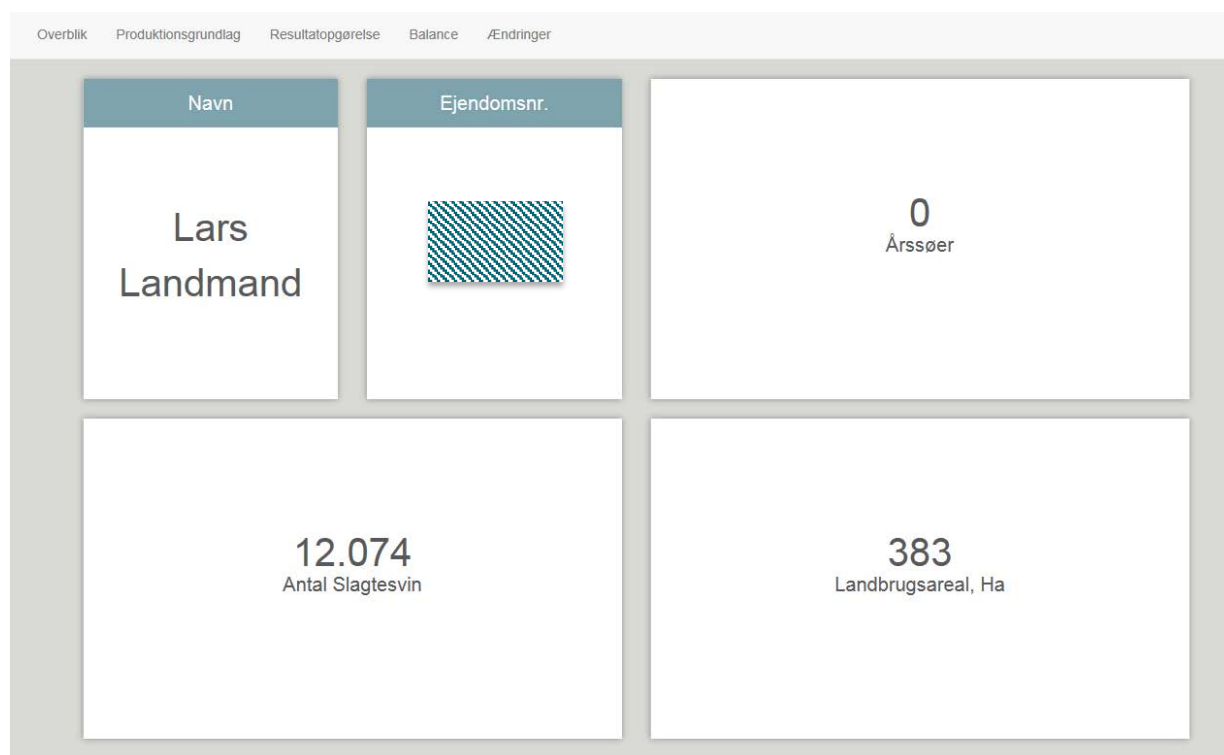
Figur 1: Overblik

Bedriftens afkastningsgrad der er baseret på de nuværende regnskabsdata fremgår af "Virksomhedens afkast" under "Nu". Her kan simulerede ændringer i driftsresultatet eller i balancen skrives ind til højre, hvorefter en ny afkastningsgrad vil blive genereret.

Ændringer som foretages i de andre faner simuleres ned i nøgletallene for "Rentabilitet" og "Soliditet".

FANE 2 "PRODUKTIONSGRUNDLAG"

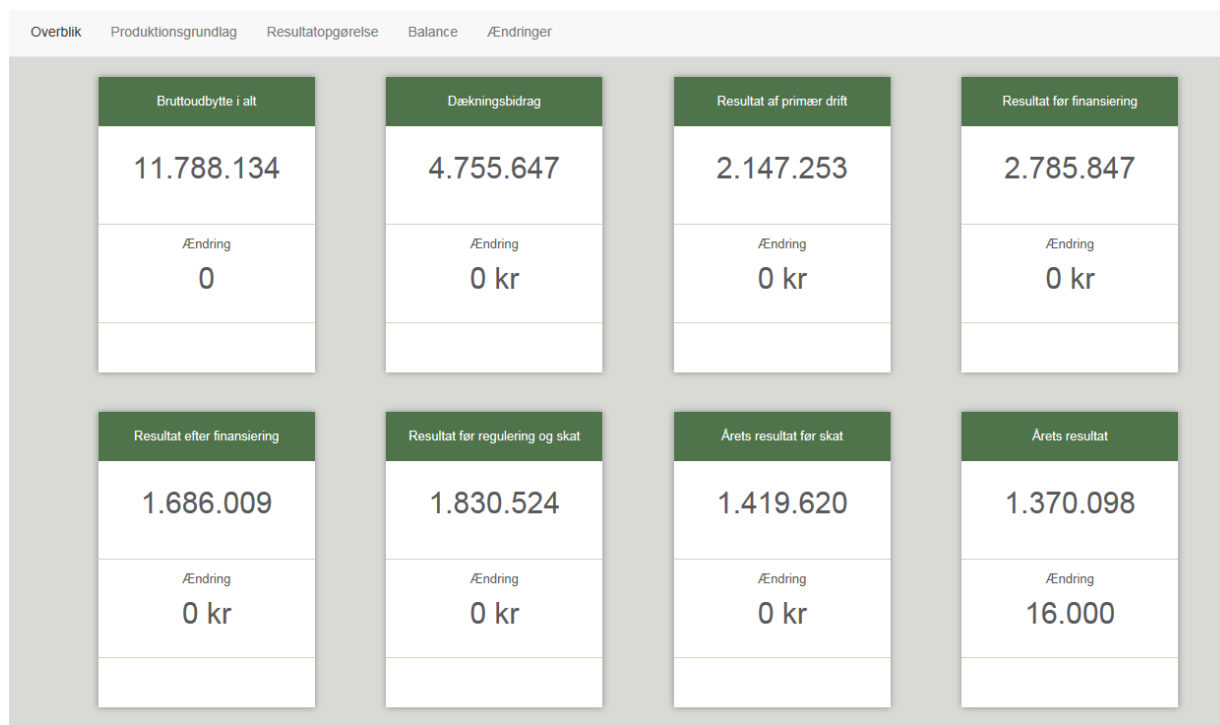
Fanen opsummerer bedriftens produktionsgrundlag i form af antal årskøer, kvier, slagtekalve, slagtegrise, årssøer, smågrise, markhektarer osv., samt informationer om navn og ejendomsnummer.

Figur 2: Produktionsgrundlag

FANE 3 "RESULTATOPGØRELSE"

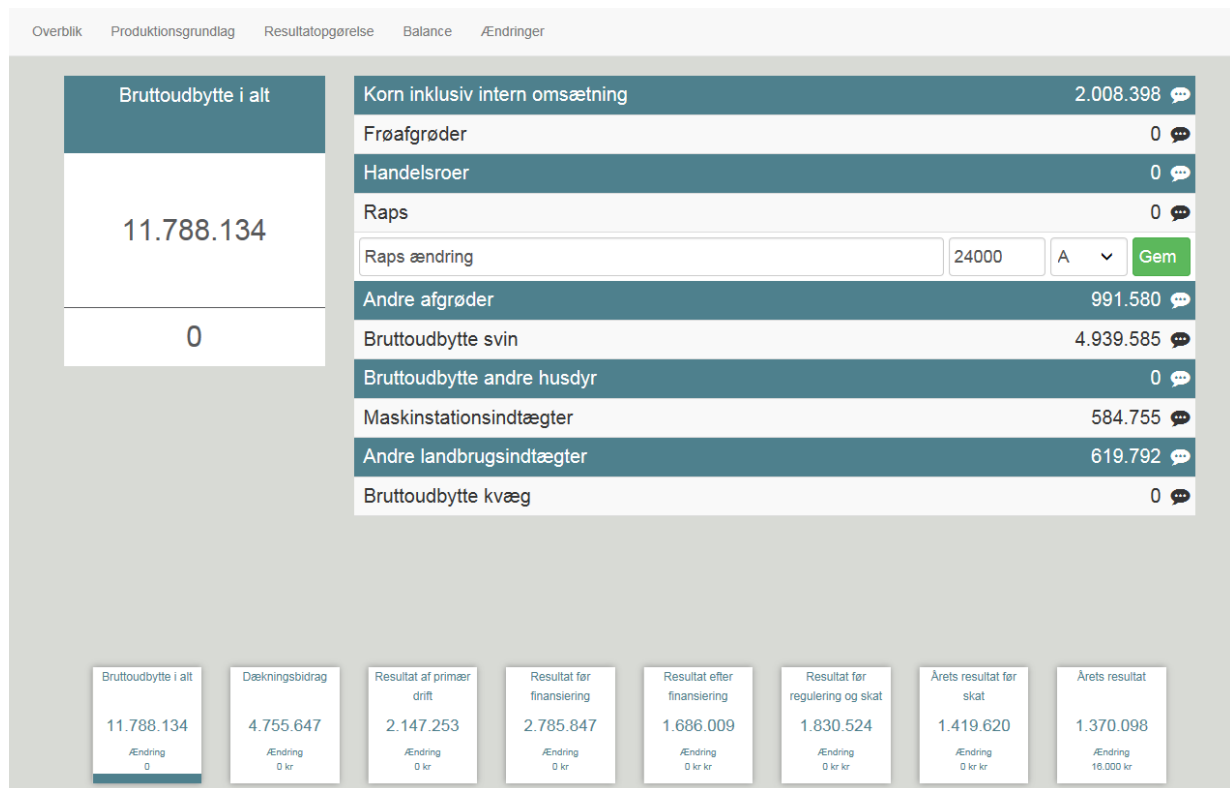
Fanen viser de væsentligste komponenter på årets resultat samt de simulerede ændringer, der er foretaget.

Figur 3: Resultatopgørelse

Herunder er der mulighed for at klikke ind på fanerne, for at simulere ændringer i driften.

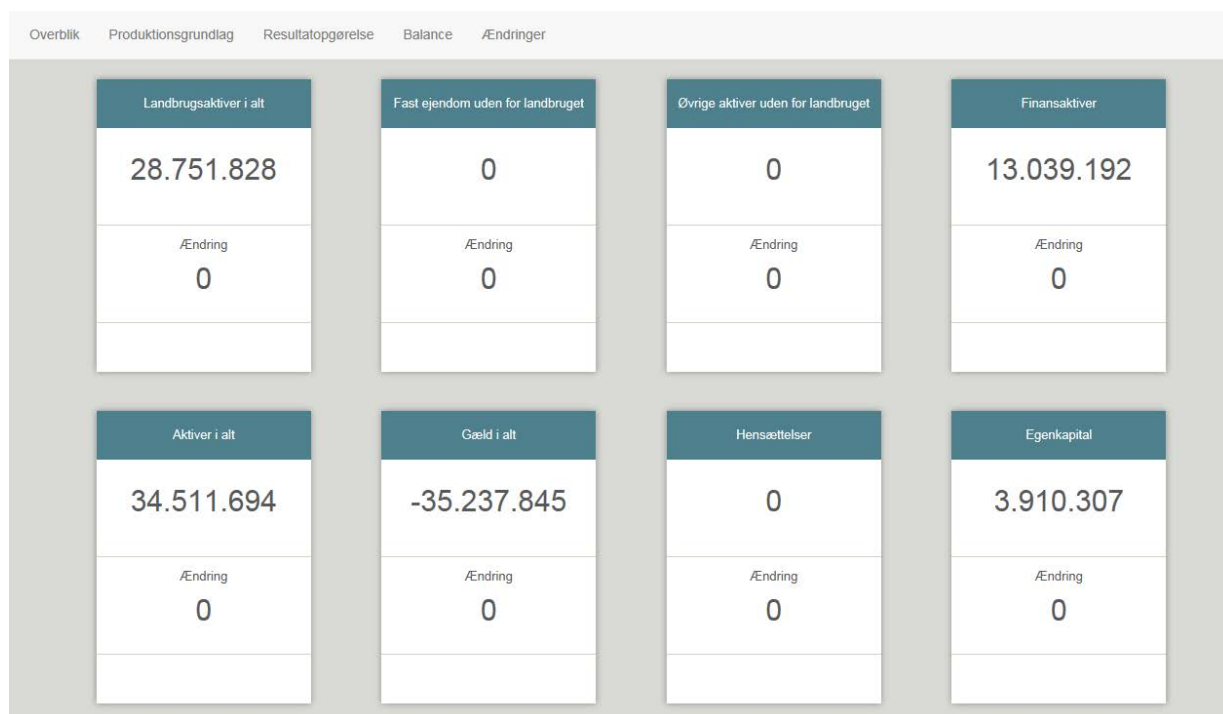
Nedenfor er et eksempel på en simulering af en ændring på "Bruttoudbytte i alt". Her simuleres en ændring "Raps ændring" på 24.000 kr. for ændringslisten A ved at trykke "Gem".

Figur 4: Ændring på bruttoudbyttet

FANE 4 "BALANCE"

Fanen viser ligeledes balancens væsentligste komponenter, hvor også simulerede ændringer fremgår.

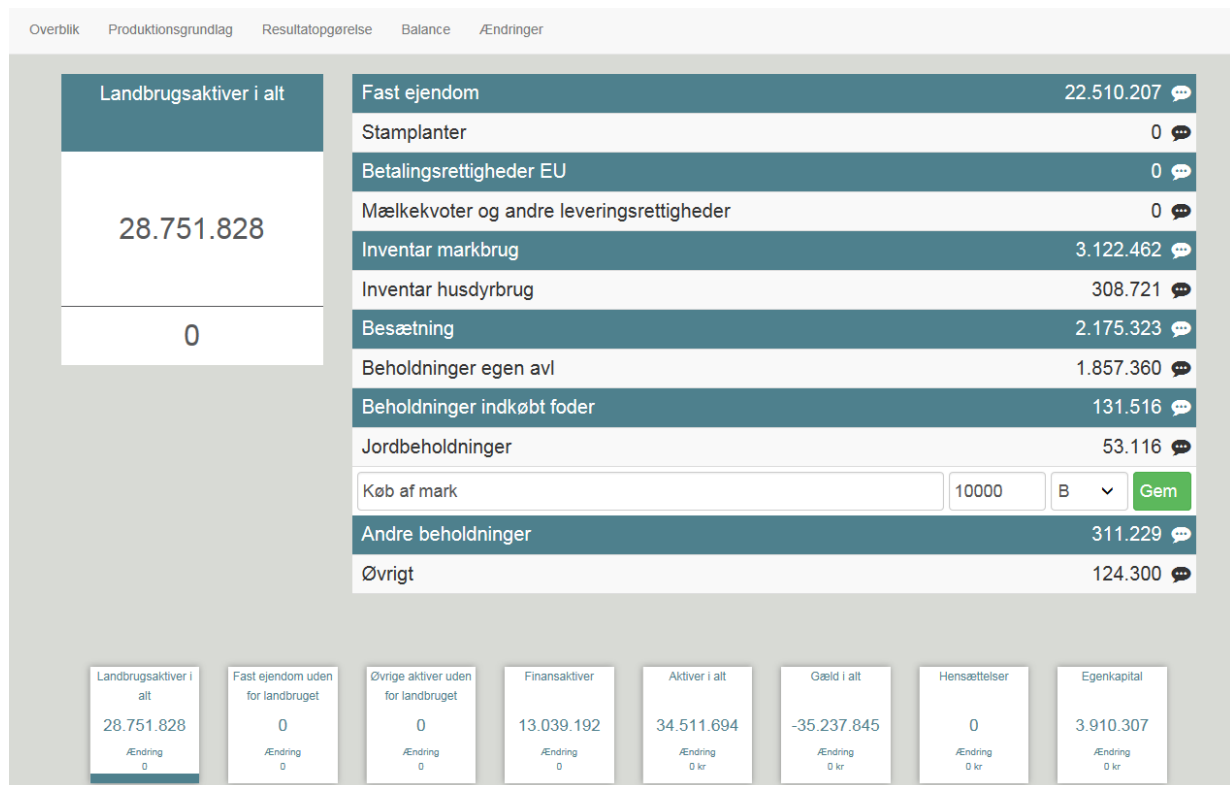

Figur 5: Balance

Der er ligeledes mulighed for, at klikke ind under hver fane, og foretage ændringer.

Nedenfor er et eksempel på en simuleret ændring af "Landbrugsaktiver i alt". Her foretages ændringen "Køb af mark" på jordbeholdningerne for ændringsliste B ved at trykke "Gem".

Figur 6: Ændring på landbrugsaktiver

FANE 5 "ÆNDRINGER"

Fanen viser alle de simulerede ændringer der er foretaget. Her vil ændringerne oplistes i de forskellige ændringslister, der er simuleret i værktøjet. Ændringslisterne vil vise den nuværende regnskabsmæssige situation og den nye situation med de simulerede ændringer. Eksemplet nedenfor er på ændringsliste A.

Overblik Produktionsgrundlag Resultatopgørelse Balance Ændringer

[Download PDF](#)

Ændringsliste A		
	Nu	Ny
Raps	0	24.000
Raps ændring		
Bruttoudbytte svin	4.939.585	4.945.185
Ekstra salg		
Skat af årets resultat	0	16.000
Ændring resultat		
Inventar markbrug	3.122.462	3.137.462
Køb af inventar		
Inventar husdyrbrug	308.721	316.221
Køb af inventar		
Jordbeholdninger	53.116	63.116
Køb af mark		
Anden gæld	-17.272.690	-18.272.690
Optagelse af lån		

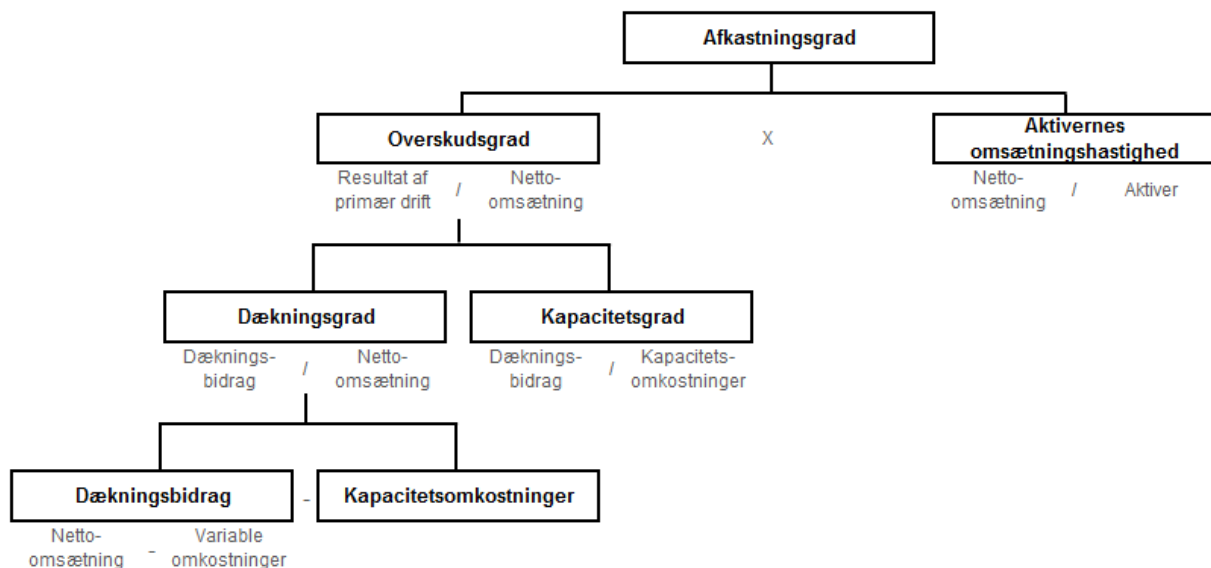
Figur 7: Ændringer

4 Målsætning og brug af simuleringværktøjet

Når bedriften sætter strategiske målsætninger på afkastningsgraden, kan det være svært helt at se, hvordan afkastningsgraden bedst påvirkes, og hvor der skal fokuseres på en konkret indsats. Simuleringsværktøjet kan hjælpe til netop dette.

På samme måde giver simuleringværktøjet også anledning til at simulere ændringer i den løbende drift, og se hvad det betyder for nøgletallene. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis der skal budgetteres med ansættelse af nye medarbejdere, opkøb af markhektarer, hvis der er ændret udbytte osv.

Simuleringværktøjets nøgletal er bygget op omkring Dupont pyramiden. Denne viser sammenhængen i bedriftens nøgletal, som alle påvirker afkastningsgraden.

Figur 8: Dupont pyramiden

Sammenhængen er den, at alle nøgletallene ultimativt påvirker afkastningsgraden. Påvirkningen starter nedefra, hvor en ændring i eksempelvis stykomkostningerne eller kapacitetsomkostningerne påvirker dækningsgraden og kapacitetsgraden, som påvirker overskudsgraden, og som videre påvirker afkastningsgraden. Dupont pyramiden viser dermed sammenhængen i nøgletallene.

4.1 Målsætning

En strategisk målsætning tager typisk udgangspunkt i afkastningsgraden øverst i Dupont pyramiden. Denne målsætning skal så brydes ned til de konkrete produktionstekniske nøgletal, som påvirker afkastningsgraden mest effektivt. På den måde sikrer man sig, at alt det man går og måler på nede i stalden, bidrager mest til at opfylde målsætningen.

Sammenhængen i Dupont pyramiden kan her fortælle, hvilke produktionstekniske nøgletal der skal fokuseres en indsats på, for at opnå en bedre afkastningsgrad. Alle produktionstekniske nøgletal vil i et vidst omfang påvirke nøgletallene og dermed ultimativt afkastningsgraden, men det er forskelligt fra bedrift til bedrift, hvilken indsats der vil have den bedste indvirkning på afkastningsgraden.

Ved at se på bedriftens Dupont pyramide i simuleringværktøjet, er der mulighed for at spore tilbage til, hvor der er potentiale til forbedring. Det kan eksempelvis være en bedrift, der har en dårlig afkastningsgrad som følge af en dårlig overskudsgrad, som kan spores videre tilbage til dækningsgraden og kapacitetsgraden. Hvis dækningsgraden umildbart er skyld i de dårlige nøgletal, vil det have den bedste effekt på afkastningsgraden at fokusere indsatsen på de produktionstekniske nøgletal, der påvirker stykomkostningerne. Det samme gør sig gældende, hvis det er kapacitetsgraden der har potentiale til forbedring. Her vil det have den bedste effekt på afkastningsgraden at fokusere på produktionstekniske nøgletal, der påvirker kapacitetsomkostningerne. Slutteligt vil det samme gøre sig gældende for aktivernes omsætningshastighed. Hvis en bedrift har høje aktiver i forhold til bruttoudbyttet, vil en indsats på at nedbringe aktiverne have en positiv indvirkning på afkastningsgraden.

Simuleringværktøjet kan i denne forbindelse bruges til, at simulere ændringer i stykomkostningerne, kapacitetsomkostningerne og/eller aktiverne som følge af et skærpet fokus på disse områder gennem konkrete produktionstekniske nøgletal for at se, hvordan det påvirker afkastningsgraden og det overordnede mål. Simuleringværktøjet vil derfor vise, hvor en fokuseret indsats vil skabe den største effekt på afkastningsgraden.

4.2 Den generelle styring

Ud over at bruge simuleringværktøjet til bedriftens målsætning og målopfyldelse, kan det også bruges til den løbende styring og budgettering.

Her er der mulighed for at undersøge, hvad ændrede forhold på bedriften kan betyde for regnskabet. Det kan være tilfældet, hvis der tænkes i at ansætte nye medarbejdere, anskaffe nye maskiner, opkøbe markhektarer optage et nyt lån osv. Her kan forventningerne om et tilsvarende øget udbytte ligeledes simuleres.

Simuleringværktøjet kan også bruges til at simulere forventninger til en ændret kvalitet eller ændrede priser på bruttoudbyttet for at se, hvad det betyder for det samlede regnskab.

Simuleringværktøjet giver derfor også anledning til at understøtte budgetteringen og den løbende økonomiske styring af bedriften. Værktøjet skaber ligeledes mulighed for, at landmanden kan prøve ideer om ændringer i driften af, og se hvad det har af indflydelse på det samlede regnskab.

5 Nøgletal i Dupont pyramiden

5.1 Afkastningsgrad

Afkastningsgraden er et udtryk for den rente virksomheden kan skabe ud fra aktiverne. Det vil sige, at den viser, hvor stort afkastet har været i forhold til den indsatte kapital.

$$\text{Formel: } \frac{\text{Resultat før finansiering} + \text{Nettoforpagtning} + \text{Ejeraflønning}}{\text{aktiver i alt} - \text{private aktiver} - \text{finansaktiver}} \times 100$$

5.2 Aktivernes omsætningshastighed

Aktivernes omsætningshastighed er et udtryk for virksomhedens evne til at tilpasse aktiverne til omsætningen (bruttoudbyttet). Det vil sige, om hvorvidt virksomheden er i stand til at "omsætte" aktiverne.

$$\text{Formel: } \frac{\text{Bruttoudbytte}}{\text{aktiver i alt} - \text{private aktiver} - \text{finansaktiver}}$$

5.3 Overskudsgrad

Overskudsgraden er et udtryk for, hvor stor en del af bruttoudbyttet der bliver til overskud.

$$\text{Formel: } \frac{\text{Resultat før finansiering} + \text{Nettoforpagtning} + \text{Ejeraflønning}}{\text{Bruttoudbytte}} \times 100$$

5.4 Dækningsgrad

Dækningsgrad er et udtryk for, hvor meget af virksomhedens omsætning der bliver tilbage til at dække kapacitetsomkostningerne. Nøgletallet viser derfor virksomhedens evne til at styre stykomkostningerne.

$$\text{Formel: } \frac{\text{Dækningsbidrag}}{\text{Bruttoudbytte}} \times 100$$

5.5 Kapacitetsgrad

Kapacitetsgrad er et udtryk for, hvor mange gange dækningsbidraget kan dække kapacitetsomkostningerne. Hvis kapacitetsgraden er < 1, kan kapacitetsomkostninger og finansieringsomkostningerne ikke dækkes 100%. Er nøgletallet = 1, kan kapacitetsomkostningerne kun lige dækkes, men der intet er tilbage til at dække finansieringsomkostninger.

$$\text{Formel: } \frac{\text{Dækningsbidrag}}{\text{Kapacitetsomkostninger i alt} + \text{Ejeraflønning}}$$